

**Vyšší odborná škola a Střední odborná škola Březnice,
Rožmitálská 340**

se sídlem Rožmitálská 340, 262 72 Březnice

tel.: 318 682 961 e-mail: skola@sbrez.cz www.sbrez.cz

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

pro školní rok 2023/2024

Vypracovala: Mgr. Zuzana Kocíková

Ředitelka školy: Ing. Marie Fiřtíková

OBSAH

1 VÝCHODISKA TVORBY MPP	3
1.1 Hlavní cíl programu	3
1.2 Garant programu a jeho spolupracovníci	4
2 CHARAKTERISTIKA A POPIS ŠKOLY	5
3 ZÁKLADNÍ CÍLE, PRINCIPY A METODY ÚČINNÝCH PREVENTIVNÍCH OPATŘENÍ.....	7
3.1 Cíle primární prevence	7
3.2 Metody	8
3.3 Plán preventivního působení.....	8
3.4 Primární prevence rizikového chování	9
3.5 Obecné zásady efektivní primární prevence	9
4 PRIORITNÍ AKTIVITY UPLATŇOVANÉ V RÁMCI MINIMÁLNÍHO PREVENTIVNÍHO PROGRAMU.....	10
KRIZOVÝ PLÁN	11
1 ÚVODNÍ INFORMACE.....	12
1.1 Správné zhodnocení situace	13
1.2 Závazný postup v jednotlivých situacích	14
1.3 První pomoc při otravě alkoholem nebo drogami	17
2 ŠIKANA.....	18
3 KYBERŠIKANA.....	23
4 KRÁDEŽE A VANDALISMUS V PROSTŘEDÍ ŠKOLY.....	27
5 ZÁŠKOLÁCTVÍ.....	29
6 PORUCHY PŘÍJMU POTRAVY, SEBEPOŠKOZOVÁNÍ.....	33
7 RIZIKOVÉ CHOVÁNÍ V DOPRAVĚ.....	35
8 ÚTOK AKTIVNÍHO STŘELCE	38
9 PŘÍSTUP K ŽÁKŮM A STUDENTŮM S PAS	39
Klíč pro komunikaci s osobou s autismem	43
10 Týrání a zneužívání dítěte (syndrom CAN)	44
12 SEBEVRAŽEDNÉ JEDNÁNÍ.....	49
13 KONTAKTY NA PORADENSKÁ ZAŘÍZENÍ.....	54
14 PŘEHLED VYBRANÝCH PLATNÝCH PŘEDPISŮ PRO OBLAST PREVENCE SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ.....	56
15 SEZNAM ODBORNÉ LITERATURY	58
16 PŘÍLOHY	60

1 VÝCHODISKA TVORBY MPP

Minimální preventivní program naší školy je zpracován na základě **Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MŠMT-21149/2016)**, metodického pokynu k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (MŠMT ČR č. j.: 21291/2010-28), který do prevence rizikového chování zařazuje předcházení zejména následujícím rizikovým jevům: agrese, záškoláctví, šikana, kyberšikana, násilí, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie, vandalismus, závislostní chování, užívání všech návykových látek, netolismus, gambling, rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, spektrum poruch příjmu potravy, negativní působení sekt a sexuální rizikové chování a Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže, příloha č. 22 (Č. j. MŠMT-5217/2017-1), které upravuje dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s poruchami autistického spektra (dále jen PAS) ve školách a školských zařízeních za účelem zajištění bezpečnosti a ochrany jejich zdraví. Nastavení systémové metodické podpory a práce s rodinou a školou či školským zařízením.

1.1 Hlavní cíl programu

Základním principem strategie prevence rizikového chování je na naší škole výchova žáků a studentů ke zdravému životnímu stylu s cílem zabránit výskytu rizikového chování v daných oblastech, jejich sociální a osobnostní rozvoj i rozvoj jejich komunikačních dovedností. Předcházení rizikovému chování na škole slouží začlenění MPP do učebních plánů školního vzdělávacího programu školy, zapracováním do školního řádu a sankčního řádu a řešením aktuálních problémů souvisejících s výskytem rizikového chování ve škole. MPP je založen na podpoře vlastní aktivity žáků a studentů, pestrosti forem preventivní práce, zapojení celého pedagogického sboru školy a spolupráci se zákonnými zástupci žáků školy. Velmi důležitou oblastí je podpora smysluplného využívání volného času.

Konkrétně:

- umožnit žákům a studentům sebezpoznání, posílení pozitivních vlastností a sebedůvěry, poznání druhých a respektování individuality svých vrstevníků
- vést žáky a studenty k odpovědnosti za vlastní chování a způsob života v míře, která je přiměřená jejich věku
- zvyšovat odolnost vůči sociálně nežádoucím jevům

- zajistit podnětné sociální klima ve škole, pozitivní prostředí vzájemné komunikace mezi žáky, studenty a učiteli
- předcházet vzniku jakékoliv formy rizikového chování
- nabídnout žákům a studentům seberealizaci ve volnočasových aktivitách školy
- vést žáky a studenty ke zdravému životnímu stylu, formování a upevňování odpovědného postoje žáků a studentů za své zdraví

1.2 Garant programu a jeho spolupracovníci

- Za koordinaci preventivních aktivit zodpovídá školní metodik prevence a výchovný poradce (dále jen ŠMP+VP),
- ŠMP spolupracuje vedením studentské rady, s třídními učiteli, ostatními pedagogickými pracovníky školy, s odborníky a institucemi zabývajícími se problematikou rizikového chování žáků,
- ŠMP seznamuje ředitele školy s aktualizovaným programem,
- ředitel školy je garantem MPP.

2 CHARAKTERISTIKA A POPIS ŠKOLY

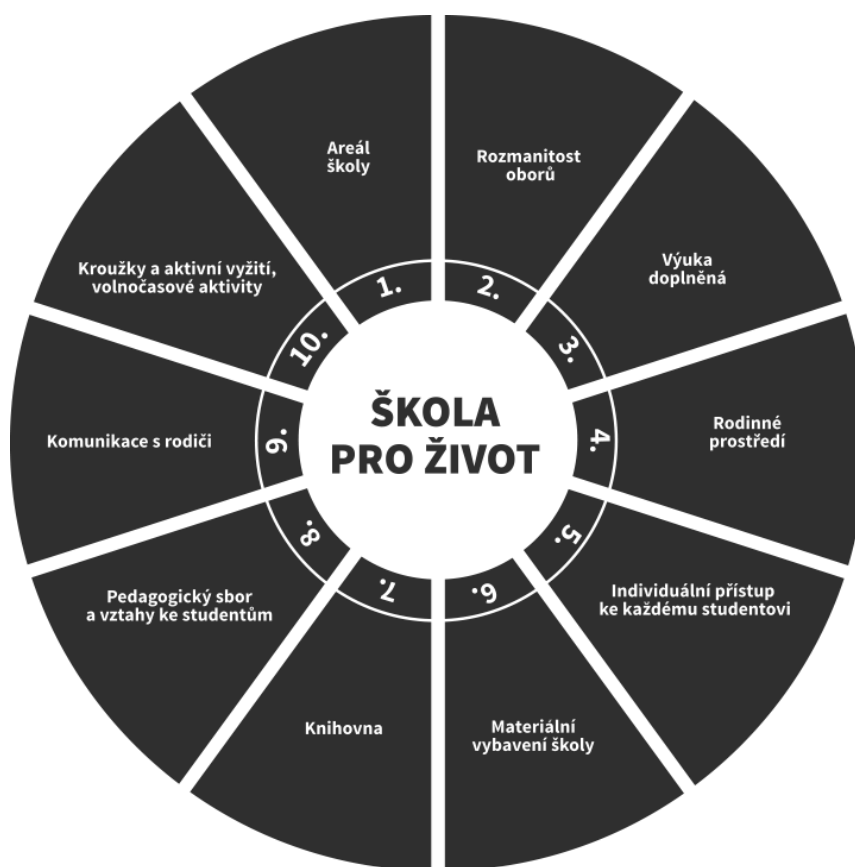
Škola se nachází v uzavřeném oploceném areálu společně s domovem mládeže a školní jídelnou, která poskytuje celodenní stravování.

Ve škole se nachází pět špičkově vybavených počítačových učeben, klimatizovaný společenský sál vybavený velkoplošnou video a datovou projekcí, jazykové učebny a odborné cvičebny, stupňovitá posluchárna s moderní audiovizuální technikou. Ve všech učebnách a třídách se využívají počítače a dataprojektory, ve škole máme šest interaktivních tabulí, moderně vybavenou chemickou laboratoř na biologii se špičkovými mikroskopy a videomikroskopy. Celá škola je pokryta WIFI sítí.

Ve škole je k dispozici velká tělocvična, dvě venkovní hřiště - fotbalové a multifunkční hřiště na volejbal a tenis.

V uzavřeném prostoru školy, obklopeným zelení, se nachází botanická zahrada, naučná stezka a nově založený ovocný sad.

DESET DŮVODŮ PROČ SI VYBRAT PRÁVĚ TUTO ŠKOLU V BŘEZNICI

Všichni učitelé a pedagogičtí pracovníci dbají o rozvoj osobnosti žáků a studentů, podporují jejich vývoj, sebehodnocení, sebevědomí a seberealizace, schopnost vytvářet přátelské vazby, prosociální dovednosti, nenásilné zvládání konfliktů. Zaměřují se nejen na poskytování informací, ale i na vytváření postojů žáků a studentů k problematice a osvojování dovedností komunikace, zvládání sociálních vztahů a stresových situací, asertivity a odmítání. Cílem je pochopení toho, jaké psychické, zdravotní, sociální a materiální škody způsobuje rizikové chování.

MPP je pro všechny vyvěšen v elektronické podobě na webových stránkách školy (www.sbrez.cz) a pro pedagogické pracovníky je k nahlédnutí v sekretariátu školy.

Ve škole je k dispozici „schránka důvěry“, kam mohou své dotazy psát nejen žáci a studenti, ale také pedagogičtí i nepedagogičtí pracovníci školy a samozřejmě rodiče žáků a studentů VOŠ a SOŠ Březnice.

3 ZÁKLADNÍ CÍLE, PRINCIPY A METODY ÚČINNÝCH PREVENTIVNÍCH OPATŘENÍ

3.1 Cíle primární prevence

- působit na mladou generaci charakterem výchovně vzdělávacím
- vytvářet a upevňovat morální hodnoty, zvyšovat odolnost dětí a mládeže vůči sociálně patologickým jevům
- snižovat rizika a vlivy, které narušují zdravý osobnostní a sociální vývoj mládeže
- ovlivňovat chování dětí a dospívajících ve smyslu podpory zdraví a nabízení hodnotných volnočasových aktivit
- rozvíjet dovednosti potřebné pro život (life skills), které upřesňuje následující přehled (Nešpor, 2000):

<i>Dovednosti potřebné pro život („life skills“)</i>	
<i>Autoregulace a sebeovlivnění</i>	Sociální dovednosti
Schopnost se motivovat ke zdravému způsobu života a vhodně se motivovat i v jiných oblastech.	Schopnost čelit sociálnímu tlaku (např. odmítnout vrstevníky, starší nebo nadřízené, když nabízejí alkohol nebo jiné návykové látky).
Schopnost oddálit uspokojení nebo potěšení.	Další asertivní dovednosti (zdravé sebeprosazení).
Schopnost chránit a posilovat zdravé sebevědomí.	Schopnost empatie a porozumění životním situacím.
Schopnost plánovat čas, vést přiměřený a vyvážený životní styl.	Schopnost komunikace, vyjednávání, nacházení kompromisů apod.
Dovednosti při zvládnání rizikových duševních stavů (sem patří zejména bažení, ale i úzkost, hněv, deprese, radost nebo nuda).	Dovednosti rozhodování se a schopnost předvídat následky určitého jednání.
Schopnost se uvolnit, používat vhodnou relaxační techniku, odpočívat.	Schopnost vytvářet vztahy a budovat si přiměřenou síť sociálních vztahů.

Další schopnosti pečovat o vlastní zdraví (výživa, cvičení, využívání zdravotní péče, hygiena atd.).	Mediální gramotnost. Schopnost čelit reklamě a dalším negativním vlivům okolí.
	Schopnost racionálně hospodařit s penězi.
	Dovednosti týkající se volby a hledání vhodného zaměstnání a dobrého fungování v něm.
	Zvládnutí přechodu do nového prostředí nebo nové situace.
	Rodičovské dovednosti.

3.2 Metody

Nezastupitelné místo v preventivních strategiích uplatňovaných na školách a ve školských zařízeních mají metody založené na bázi aktivního sociálního učení, které je postaveno na práci ve skupině, metody zaměřené na rozvíjení sebekontroly u dětí a mládeže, tréninkové aktivity, besedy, diskuse, skupinové poradenství, sociálně psychologický výcvik, dramatizace, skupinová psychoterapie, individuální psychoterapie, metody výukové charakteru.

Součástí pozitivního působení na žáky jsou i sportovní, kulturní a společenské aktivity.

3.3 Plán preventivního působení

- a) třídnické hodiny
- b) probírání témat v rámci odborných předmětů (občanská nauka, právo,..)
- c) zajištění spolupráce s odborníky, přednášky externistů z oblasti primární prevence sociálně patologických jevů
- d) zajištění stálých informací pro žáky školy (nástěnka, popř. intranet, internet)
- e) shromažďování materiálů ze školení k drogové problematice
- f) monitorování sociálně patologických jevů na VOŠ a SOŠ Březnice
- g) možnost využít „schránku důvěry“, kam mohou žáci, pedagogičtí i nepedagogičtí pracovníci školy a rodiče žáků psát své dotazy týkající se rizikového chování

3.4 Primární prevence rizikového chování

1. agrese, šikana, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimedií, násilí, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie
2. záškoláctví
3. závislostní chování, užívání všech návykových látek, netolismus, gambling
4. rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, prevence úrazů
5. spektrum poruch příjmu potravy
6. negativní působení sekt
7. sexuální rizikové chování

3.5 Obecné zásady efektivní primární prevence

- systémová a koordinovaná strategie
- aplikování preventivních aktivit v dostatečně raném věku
- věkově přiměřené, různorodé a aktivizující metody
- nabízení pozitivních alternativ chování a životních cílů
- využívání peer prvků
- výcvik sociálně psychologických dovedností včetně odmítání nabídky
- nabídka školních i mimoškolních aktivit pro smysluplné využívání volného času
- respektování rizikových faktorů
- aktuálnost a pravdivost poskytovaných informací
- informování o poradenských možnostech
- sledování efektivity uplatňovaných opatření

4 PRIORITY AKTIVITY UPLATŇOVANÉ V RÁMCI MINIMÁLNÍHO PREVENTIVNÍHO PROGRAMU

Efektivní prevence musí mít složku informační, postojovou a dovednostní.

- důsledné a soustavné vzdělávání žáků, studentů, učitelů a ostatních pracovníků ve školství, osvěta rodičů v oblasti zdravého životního stylu, etické a právní výchovy
- shromažďování materiálů ze školení k drogové problematice
- pravidelné schůzky zástupců jednotlivých tříd s ředitelem školy
- utváření postojů ke společnosti, zdravému životnímu stylu a speciálně k zneužívání drog u učitelů, rodičů, žáků a studentů
- vytváření dovedností v sociální komunikaci, zvládnutí sociálních vztahů a stresových situací žáků a učitelů, dovedností odmítnutí drogy u žáků a studentů
- vytváření optimálních podmínek pro vzdělávací proces, kde je minimalizováno ovlivňování rozvoje schopností a osobnosti žáků
- vytváření důvěryhodných poradenských služeb pro žáky, učitele a rodiče, které jsou pro ně snadno dosažitelné a plně akceptovatelné
- dostatečná nabídka hodnotných volnočasových aktivit
- uplatňování přiměřené represe

Velmi důležitá je koncepčnost a soustavnost vlivu na žáka s výraznou převahou pozitivních motivů, vzorů a aktivit, posilujících zdravé způsoby chování a osobní zodpovědnosti žáků za zdraví, nad přílišným varováním a zastrahováním.

Vyšší odborná škola a Střední odborná škola Březnice,

Rožmitálská 340

se sídlem Rožmitálská 340, 262 72 Březnice

tel.: 318 682 961 e-mail: skola@sbrez.cz www.sbrez.cz

KRIZOVÝ PLÁN

pro školní rok 2023/2024

Krizový plán školy je součástí MINIMÁLNÍHO PREVENTIVNÍHO PROGRAMU a slouží k řešení rizikových situací ve škole. Vymezuje výchovné problémy, které se na naší škole mohou vyskytnout či vyskytují a poskytuje stručný návod zaměstnancům školy, co dělat v těchto krizových výchovných situacích. Kromě tohoto návodu seznamuje s problematikou šikany, kyberšikany a záškoláctví, jak pracovat se žákem trpícím poruchou autistického spektra aj. Se zněním krizového plánu jsou pracovníci školy seznámeni na začátku školního roku. Plán je uložen na přístupném místě v sekretariátu školy. Všichni zaměstnanci školy podle něj v případě potřeby postupují.

Vypracovala: Mgr. Zuzana Kocíková

Ředitelka školy: Ing. Marie Fiřtíková

1 ÚVODNÍ INFORMACE

V rámci prevence rizikového chování (šikana, návykové látky, mentální anorexie, bulimie, sebevražedné pokusy, krádeže, vandalismus, PAS aj.) je potřeba věnovat zvýšenou pozornost jakýmkoliv změnám v chování i prospěchu, které se u jednotlivce nebo v kolektivu vyskytnou. Při jakékoliv změně chování nebo i podezření je vždy nutné:

- *pokud se týká jednotlivce, promluvit si s ním v bezpečném a chráněném prostředí a pokusit se zjistit příčinu změny,*
- *o zjištěných poznatcích informovat třídního učitele a metodika prevence, příp. ředitele školy výchovného poradce;*
- *pokud se změna týká celého kolektivu nebo se jedná o závažnější problém, přenechat šetření na metodikovi prevence nebo výchovném poradci, kteří jsou proškoleni v řešení rizikového chování a kteří podle situace budou dále kontaktovat, spolupracovat s dalšími „institucemi“ (školní psycholog, metodik prevence z pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče, neziskové organizace zaměřené na řešení selektivní či indikované primární prevence, OSPOD aj.);*
- *třídní učitel o zjištěném stavu informuje zákonné zástupce žáků a s ohledem na situaci buď individuálně, nebo prostřednictvím mimořádné rodičovské schůzky zákonným zástupcům nabídne pomoc při řešení a doporučí poradenské zařízení.*

Zákonným zástupcům žáků školní řád garantuje možnost získání informací o prospěchu chování jejich dětí. Umožňuje žádat objasnění hodnocení prospěchu, chování a postupů řešení vzniklého problému. Zákonní zástupci mají možnost se obrátit na ředitele školy a žádat přešetření situace.

Třídní učitelé při podezření na zanedbání povinné péče o dítě, tělesné tresty, domácí násilí apod. upozorní zákonné zástupce a informují o dané skutečnosti vedení školy, výchovného poradce a školního metodika prevence. Stejně postupují při obdržení této informace od jiných pedagogů, zaměstnanců školy či žáků. Pokud nedojde k pozitivní změně, hlásí situaci ředitel školy na odbor péče o dítě a na policii.

Všichni zaměstnanci školy, žáci i rodiče byli informováni, na koho se obrátit v případě řešení vzniklých problémů:

školní metodik prevence: Mgr. Zuzana Kocíková

výchovný poradce: Mgr. et Bc. Lucie Homolková

1.1 Správné zhodnocení situace

Jakmile zjistíte, že se něco děje, jste postaveni před některou z těchto voleb:

- **Je to nutné řešit hned?**
- **Je nutné řešit to vůbec?**
- **Nešlo by to odložit?**
- **Máme o tom mluvit?**
- **Je třeba to někomu hlásit?**
- **Nemůže to vyřešit někdo jiný?**
- **Mají o tom vědět rodiče?**

V první řadě mějte připravený seznam klíčových otázek, které si každý zaměstnanec, který je nucen vzniklou problémovou situací řešit, má okamžitě položit. Na každou otázku máte připravená vzorová řešení pro odpovědi ANO i NE. Takto postupujete pomocí klíčových otázek, až dospějete k rozhodnutí.

Příklady klíčových otázek:

1) Došlo k nějakému zranění? Je akutně ohrožen něčí život nebo zdraví?

ANO: Soustřed'te se pouze na první pomoc. Pošlete kohokoliv pro další dospělou osobu.

Podle situace volejte záchranku.

NE: Situaci není nutné řešit okamžitě, máte čas se rozmyslet. Uklidněte se, nespěchejte a položte si další otázku:

2) Mohu, chci a dokážu to řešit právě já a právě teď?

ANO: Začněte se ptát žáků, co se přesně stalo. Problém rozkryjte, pojmenujte a rozmyslete si řešení.

NE: Problém nechejte otevřený, kontaktujte školního metodika prevence a řešení s ním konzultujte. Jste-li sám školní metodik prevence, kontaktujte třídního učitele, výchovného poradce a vedení školy. V týmu situaci zhodnot'te a řešte.

V každé fázi rozhodování mějte na paměti, že musíte stále sledovat nejvyšší zájem. Situace, kdy dojde k akutnímu ohrožení života nebo zdraví, je sice nanejvýš hrozivá, ale pro rozhodování zdaleka nejjednodušší. V ostatních případech totiž neplatí, že každé řešení je lepší,

než pasivita. Některá řešení jsou mnohem horší než neřešení. V každé jiné chvíli, než je akutní stav, musíte totiž myslet na více věcí současně:

- **musíte ochránit oběť**
- **musíte ochránit pověst školy**
- **musíte ochránit své kolegy**
- **musíte ochránit sami sebe**

Důležité body pro rozhodování:

- naučte se "třídit raněné"
- v situaci akutního ohrožení neváhejte, konejte rychle a jednoznačně bez ohledu na to, co to pro školu bude znamenat
- naučte se pokládat klíčové otázky
- jestliže nejde o akutní situaci, dobře si promyslete další postup
- když nemůžete situaci zlepšit, alespoň ji nezhoršujte
- buďte znalí svých oznamovacích povinností
- než žáka ze školy vyloučíte, mějte na paměti, že předčasné ukončení školní docházky je významný kriminogenní faktor

1.2 Závazný postup v jednotlivých situacích

1. Žák/student je v ohrožení života (je zraněn, chová se zmateně, ztrácí vědomí,...)

- zaměstnanec školy, který je přítomen této situaci nebo je informován jiným žákem, neprodleně poskytne první pomoc /viz níže/,
- informuje vedení školy, zavolá rychlou záchrannou službu 155,
- vedení školy bude informovat zákonné zástupce žáka.

2. Zaměstnanec má podezření na zneužití návykové látky u žáka/studenta:

- zaměstnanec informuje vedení školy,
- vedení školy informuje zákonné zástupce žáka,
- vedení školy se zákonnými zástupci dohodne další postup:
  - a) pro žáka si neprodleně přijdou do školy,
  - b) pokud zákonní zástupci nemohou přijít, vedení školy zajistí žákovi lékařské ošetření

či kontaktuje OSPOD.

3. Zaměstnanec je svědkem fyzického nebo slovního útoku na žáka/studenta:

- zaměstnanec vhodným způsobem zasáhne a zajistí ochranu oběti
- zaměstnanec informuje vedení školy
- vedení školy bude informovat zákonné zástupce pachatelů i oběti o situaci
- vedení školy provede jednání se zákonnými zástupci žáků, ze kterého se vyhotoví písemný zápis podepsaný všemi přítomnými
- vedení školy nabídne pomoc školního psychologa
- školní metodik prevence ve spolupráci s výchovným poradcem, případně i psychologem zajistí intervenční program pro třídní kolektiv
- *problematika opakovaného ubližování-šikany-je řešena zvlášť*

4. Zaměstnanec u žáka/studenta nalezne legální drogy (alkohol, cigarety, léky)

- při přistižení žáka/studenta je nutné mu v další konzumaci zabránit
- zaměstnanec informuje metodika prevence, ten věc řeší s ředitelkou školy
- žák/student sám uloží na vyzvání alkohol nebo cigarety v ředitelně školy za přítomnosti 2 svědků
- v případě, že je žák/student ohrožen na zdraví a životě, zaměstnanec okamžitě volá záchrannou službu
- pokud žák není schopen pokračovat ve výuce, vyrozumí škola zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl
- v případě jeho nedostupnosti vyrozumí škola OSPOD, může požadovat pomoc vedení školy informuje zákonné zástupce žáka i v případě, že je žák schopen vyučování a vyzve je k převzetí nalezené látky
- vedení školy provede šetření a o daném šetření informuje zákonné zástupce žáka, může informovat o možnostech odborné pomoci

5. Zaměstnanec u žáka/studenta zjistí vlastnictví ilegální drogy (marihuana,TRIP,jiná podezřelá látka)

- zaměstnanec informuje vedení školy a metodika prevence
- žák/student sám uloží na vyzvání podezřelou látku za přítomnosti 2 svědků do obálky se záznamem o situaci, tato obálka se uschová do ředitelny školy

- vedení školy informuje zákonné zástupce žáka
- vedení školy událost oznámí Policii ČR a oddělení sociálně právní ochrany Příbram
- vedení školy provede šetření a zápis o události

6. Zaměstnanec přistihne žáka/studenta při distribuci nelegální drogy:

- zaměstnanec nikdy neodebere látku, zajistí jeho izolaci od ostatních žáků/studentů, zavede jej do ředitelny, kde je pod dohledem /nesmí se provádět osobní prohlídka ani prohlídka věcí, to je v kompetenci policie/
- vedení školy zavolá Policii ČR
- vedení školy provede záznam o případu, vyrozumí orgán sociálně právní ochrany dětí
- vedení školy informuje zákonné zástupce žáka

7. Zaměstnanec v areálu školy nalezne drogy nebo vybavení k jejich užívání:

- zaměstnanec zajistí bezpečné uložení drogy nebo vybavení
- zaměstnanec informuje vedení školy
- vedení školy kontaktuje Policii ČR a předá jí nález
- vedení školy provede záznam o případu
- v případě, že se látka našla u žáka, který se jí intoxikoval, předá se látka přivolanému lékaři

8. Žák/student se zaměstnanci svěřil s tím, že užívá drogy:

- zaměstnanec oznámí informaci školnímu metodikovi prevence, ten rozhodne o dalším postupu

Kdo řeší a s kým spolupracuje:

- Vedení školy
- Třídní učitel
- Policie ČR - 158
- OO PČR Březnice - Rožmitálská 145, tel: 974 879 710
- Krajské ředitelství PČR Středočeského kraje, ÚO Příbram - por. Červený, 974879414 nprap. Volfová 974879432
- Lékařská služba první pomoci: 155, 112

- OSPOD - systém včasné intervence
- Školní poradenské pracoviště (školní metodik prevence, výchovný poradce, popř. školní psycholog)

1.3 První pomoc při otravě alkoholem nebo drogami

Okamžitě přivolat lékaře!

Zdravotníci jsou vázáni mlčenlivostí. Odkládat přivolání pomoci by mohlo vážně ohrozit zdraví nebo i život postiženého. Důvodem k okamžitému lékařskému zákroku je i podezření na otravu. Nepodávejte nic, co obsahuje alkohol, černou kávu ani mléko! Co dělat, než přijde lékař?

1. Při vědomí a došlo-li k otravě ústy: podat větší množství vody (je-li po ruce-s živočišným uhlím). Pak vyvolat stlačením kořene jazyka zvracení. Ošetřit možná zranění a zajistit nepřetržitý dohled. Zabránit prochladnutí.

2. Při vědomí a došlo-li k otravě nitrožilní cestou nebo vdechnutím: zvracení nemá smysl vyvolávat. Ošetřit možná zranění a zajistit dohled – hrozí riziko nesmyslného a nebezpečného jednání postiženého. Zabránit prochladnutí.

3. V bezvědomí: nikdy nepodávat postiženému nic ústy! Nesnažit se vyvolat zvracení nebezpečí vdechnutí zvratků! Uvést do stabilizované polohy na bok, aby nezapadl jazyk. Ošetřit případná zranění, zajistit nepřetržitý dohled, zabránit prochladnutí.

Při zástavě dechu uvolnit dýchací cesty a provést umělé dýchání.

Při srdeční zástavě je nutné aplikovat kardiopulmonální resuscitaci /*Kardiopulmonální resuscitace (KPR) je metoda, jejímž cílem je oddálení klinické [smrti](#) a zamezení nevratného poškození životně důležitých orgánů. Do KPR se řadí nepřímá srdeční masáž a umělá plicní ventilace.*

Kardiopulmonální resuscitace se zpravidla provádí při zjištění známek zástavy oběhu – postižený nereaguje na bolestivý podnět, nedýchá (mohou však být zachovány občasné lapavé dechy), je voskově bledý, rty, ušní boltce, špička nosu, nehtová lůžka jsou namodralá/

2 ŠIKANA

Definice pojmu:

Úmyslné a opakované ubližování slabšímu (neschopnému obrany) jedincem nebo skupinou, jak fyzické, tak i psychické, ponižování lidské důstojnosti, jde spíš o postoj než o čin.

Dominantní znak šikany – bezmocnost oběti.

Šikanování je velice závažný, společensky nebezpečný jev, ohrožující oběť fyzicky, ale zejména psychicky.

Šikanování je nutno chápat jako poruchu vztahů. A to nejen mezi agresorem a obětí. Šikana se nikdy neděje ve „vzduchoprázdnu“. Šikana vzniká tam, kde existují ve skupině, ve třídě, nezdravé vztahy, kde je silná diferenciaci na silné a slabé.

Problém šikany tedy nelze léčit jako problém vztahu mezi agresorem a obětí, aniž bychom léčili celou skupinu. To je jedna z nejčastějších chyb, ke které při řešení problému šikany dochází.

Nepřímé (varovné) znaky šikanování

Doporučení učitelům:

- žák/student je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády
- při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními
- přestávkách vyhledává blízkost učitelů
- má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený
- působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči
- stává se uzavřeným
- jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje
- jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené
- zašpiněný nebo poškozený oděv
- stále postrádá nějaké své věci
- odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy
- mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy
- začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole
- odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit

Doporučení rodičům:

- za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi
- dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.
- dítě není zváno na návštěvy k jiným kamarádům
- nechut' jít ráno do školy, dítě odkládá odchod z domova, možno pozorovat strach, ztráta chuti k jídlu
- dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, popř. střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem
- dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně
- dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad, zmínky o možné sebevraždě. Odmítá svěřit se s tím, co ho trápí.
- dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody, případně doma krade peníze
- dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí
- dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům
- dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma. Své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat
- dítě se vyhýbá docházce do školy
- dítě se zdržuje doma víc, než mělo ve zvyku

Přímé znaky šikanování

- posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet.
- rozhodujícím kritériem je, do jaké míry je daný žák konkrétní přezdívkou nebo „legrací“ zranitelný
- kritika žáka, výtky na jeho adresu, pronášené nepřátelským až nenávistným, nebo pohrdavým tónem
- nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil
- příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem a skutečnost, že se ji podřizuje
- nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či spoluúčasti na nich
- honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvláště silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí

- rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout

Postup školy v případě podezření na šikanu

- **konfrontovat** svá pozorování nebo ohlášení s ostatními kolegy
- **oznámit** své podezření vedení školy a **konzultovat** další postup
- **vyšetřování v naší škole** povede metodik prevence, popř. výchovný poradce s pomocí třídního učitele.

Strategie pro vyšetřování šikany

- 1) **rozhovor** s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi
- 2) **nalezení** vhodných svědků
- 3) mezi čtyřma očima **vyslechnout** více nezaujatých **svědků**. Vždy vést **písemný záznam** a věnovat pozornost všem detailům jako např. nesrovnalostem v časech a místech, apod.
- 4) **zajištění ochrany oběti! Spojit se s rodiči případné oběti** (požádat je o spolupráci), konzultovat s nimi výskyt nepřímých znaků šikany – dbát na **taktní přístup** a zejména na zachování důvěrnosti informací. Vše zapisovat nebo nahrávat.
- 5) **rozhovor s agresory**, případně konfrontace mezi nimi. Vyslechnout agresory – **překvapivě**, mezi čtyřma očima, znemožnit domluvu výpovědí. Vytipovat nejslabší článek, dovést k přiznání či vzájemnému obviňování.

Další výchovná opatření

- vedení školy spolu s týmem školního poradenského pracoviště **posoudí** na základě shromážděných informací, **zda se jedná o šikanu a jaký je stupeň závažnosti**, navrhne další postup vůči obětem, agresorům i třídě jako celku a jejich potrestání.
- **pozvat** individuálně k jednání **rodiče agresorů**, seznámit je se situací, sdělit jim navrhovaná opatření a požádat je o spolupráci.
- doporučení rodičům, aby dobrovolně umístili žáka do pobytového oddělení střediska výchovné péče, případně doporučení realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v diagnostickém ústavu;
- podání návrhu orgánu sociálně-právní ochrany dětí k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

- pokud odmítají, **zvážit oznámení Policii ČR** – závisí na věku agresorů, na intenzitě a závažnosti šikany.
- **rozebrat situaci se třídou**, prodiskutovat, vysvětlit nebezpečnost a důsledky šikany, oznámit potrestání viníků. V případě, že je třída na straně útočníka, vysvětlit, že konflikty a problémy se nemohou řešit jakýmkoliv násilím.
- **vyloučení ze školy při mimořádně závažné šikaně a opakované šikaně** po rozhodnutí výchovné komise – nelze použít v případě žáka, který plní povinnou školní docházku. Při vyloučení žáka se musí postupovat v souladu se zákonem č. 561/2004 Sb., předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád
- v extrémních případech si lze představit **potřebu urychlit proces vyloučení žáka** proto, aby se neopakovaly negativní projevy plynoucí z přítomnosti problematického žáka ve škole. Taková potřeba může vzniknout zejména v situaci, kdy selžou všechna ostatní opatření organizačního, výchovného či kázeňského charakteru. Pro urychlení procesu vyloučení žáka ze školy zejména v jasných případech, kdy není pochyb o tom, že jsou pro takový postup splněny podmínky, je možné uvažovat o vyloučení odkladného účinku rozhodnutí o vyloučení žáka ze školy podle § 85 správního řádu. Takto nabyde rozhodnutí o vyloučení žáka ze školy právní moci již doručením účastníkovi nebo účastníkům řízení a nemusí se čekat na uplynutí lhůt pro podání odvolání, případně na rozhodnutí o odvolání. Žák bude takto vyloučen ze školy již dnem doručení rozhodnutí žákovi (v případě, že je žák zletilý), nebo jeho zákonným zástupcům;
- pokud se situace vyřeší pouze odchodem některých žáků, měl by **odejít agresor, a nikoli oběť**.

Doporučená strategie při výbuchu brutálního skupinového násilí, tzv. školního lynčování“

1. Překonání šoku pedagoga a bezprostřední záchrana oběti.
2. Domluva pedagogů na spolupráci a postupu vyšetřování.
3. Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.
4. Pokračující pomoc a podpora oběti.
5. Nahlášení policii.
6. Dokončení vyšetřování a potrestání viníků

Vyvarovat se:

- konfrontace oběti a agresora
- bagatelizace problému
- rychlá řešení
- řešení případu před třídou
- prozrazení informačních zdrojů
- neinformování rodičů
- řešení bez pomoci dalších pedagogů

Ustavení intervenčního týmu

- ředitel školy,
- zástupce ředitele/výchovný poradce
- třídní učitel
- školní metodik prevence
- vedoucí intervenčního týmu - ředitel školy

3 KYBERŠIKANA

Rozpoznat kyberšikanu je obtížnější, než tomu je u klasické šikany. Právě ona specifika uvedená výše výrazně ztěžují možnost odhalení kyberšikany. I přesto si je možné na chování žáků všimnout znaků, které nasvědčují tomu, že by mohli být aktéry kyberšikany.

Vhodné je pozorovat chování dítěte ve škole, hlavně o přestávkách, i doma. Lze zachytit varovné signály, přímé (chování okolí vůči dítěti) a nepřímé (chování nebo vzhled dítěte) ukazatele přítomnosti šikany ve třídě.

Nepřímí ukazatelé kyberšikany/oběti:

- dítě náhle přestane používat počítač
- často mění chování a nálady
- před cestou do školy trpí bolestmi břicha nebo hlavy
- je nervózní nebo nejisté při čtení e-mailů nebo SMS zpráv v mobilu
- nechce/bojí se chodit do školy nebo vůbec mezi lidi
- je rozčilené, expresivní nebo frustrované při odchodu od počítače
- vyhýbá se rozhovoru o tom, co dělá na počítači
- se stane nepřírozně uzavřené vůči kamarádům nebo rodině
- chodí „za školu“
- zhorší se jeho prospěch ve škole
- pobývá v blízkosti učitelů
- vystupuje ustrašeně
- má smutnou náladu
- je apatické, někdy naopak nezvykle agresivní
- ztratilo zájem o učení
- má poruchy soustředění
- vrací se ze školy pozdě
- špatně usíná, má noční můry

Nepřímí ukazatelé kyberšikany/agresora:

- rychle vypíná monitor nebo zavírá programy v počítači, když se přiblížíte
- tráví u počítače dlouhé hodiny v noci

- je rozčílené, pokud nemůže nečekaně použít počítač
- přehnaně se u počítače směje
- vyhýbá se hovorům o tom, co na počítači vlastně dělá
- používá několik online účtů nebo adres, které ani nejsou jeho
- pokud se nesvěří samo, měl by se rodič ptát
- ve škole mohou být podezřelé smějící se hloučky žáků kolem počítače

Přímí ukazatelé (chování okolí vůči dítěti):

- úmyslné ponižování
- hrubé žertování a zesměšňování
- nadávky
- neustálé kritizování a zpochybňování
- poškozování a krádeže osobních věcí
- poškozování oděvu
- výsměch
- pohrdání

Jak má škola postupovat při odhalení kyberšikany?

Postup je v základech stejný jako při zjištění klasické šikany, takže pro stručnost odkazujeme na Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení. Níže jsou uvedeny doporučení, které se vztahují ke kyberšikaně v její odlišnosti od klasické šikany.

1. Důkladně vyšetřete všechny incidenty tak, abyste mohli v případě nutnosti kázeňsky postihnout ty studenty, kteří se kyberšikany dopustili. Jakmile identifikujete agresora/y, zvolte takové řešení, které je odpovídající závažnosti prohřešku a důsledkům, které způsobil.
2. Ponechávejte si všechny důkazy kyberšikany. Založte si složku, kde budete mít všechny snímky obrazovky, zprávy, záznamy apod. Tak můžete demonstrovat závažnost chování a jeho dopad na školu. Toto je rozhodující zejména v případech, kdy máte v úmyslu studenty formálně potrestat (např. podmíněným vyloučením nebo vyloučením).

3. Zajistěte si podporu a pomoc externího pracovníka, se kterým má vaše škola navázanou spolupráci, nevyjímaje pracovníka represivního orgánu. To zvláště v případech, kdy kyberšikana zahrnovala reálné ohrožení bezpečnosti studentů nebo zaměstnanců školy.

4. Informujte rodiče kyberagresora o tom, že chování jejich dítěte je bráno vážně a na vaší škole nebude tolerováno.

5. Poučte rodiče o tom, že mohou kontaktovat právníka. Některé případy kyberšikany nespadají do kompetencí školy. V těchto případech mohou mít rodiče zájem řešit situaci jinými cestami. Mohou žalovat kyberagresora u občanského soudu např. za obtěžování, úmyslné vystavování nepříjemným zážitkům, stresu atd.

6. V případech, kdy se kyberšikana odehrála prostřednictvím mobilního telefonu, kontaktujte mobilního operátora. Shromažďuje data, která mohou sloužit jako důkaz. Předtím, než je vymaže, uchovává je po nějakou dobu na svých serverech.

7. Kontaktujte a spolupracujte s MySpace, Facebookem, nebo jakýmkoli jiným webovým prostředím, kde ke kyberšikaně došlo. Jejich zaměstnanci jsou zvyklí spolupracovat při řešení kyberšikany a mohou vám asistovat při odstranění závadného obsahu, shromažďování důkazů, nebo vám mohou poskytnout kontakt na někoho, kdo vám může pomoci.

8. Poproste o radu ostatní školy, jak ony v minulosti řešily podobné případy.

9. Používejte kreativní strategie neformálních řešení, obzvláště v případech méně závažných forem kyberšikany, které nevyústily do závažné újmy oběti. Například můžete od studentů požadovat, aby vytvořili plakáty proti kyberšikaně a vyvěsili je po škole. Od starších studentů můžete požadovat, aby připravili pro mladší studenty stručnou přednášku o důležitosti zodpovědného používání moderních technologií. Je důležité odsoudit kyberšikana – poslat zprávu zbytku školy, že šikana v jakékoli formě je nemorální, špatná.

Pomoc při řešení šikany/kyberšikany:

- Středisko výchovné péče (SVP)
- Pedagogicko-psychologická poradna (PPP)
- Speciální pedagogická centra

- V rezortu zdravotnictví: pediatr, odborný lékař, dětský psycholog, psychiatr
- OSPOD
- Policie ČR
- Projekt Minimalizace šikany a její odborníci
- Sdružení Linka bezpečí, www.linkabezpeci.cz
- Poradna na www.minimalizacesikany.cz
- Amnesty International ČR, www.amnesty.cz
- Odborné informace o šikaně v publikacích, např. dr. Michal Kolář „Bolest šikanování“

4 KRÁDEŽE A VANDALISMUS V PROSTŘEDÍ ŠKOLY

Krádeže, zejména mobilních telefonů, a ničení školního majetku, jsou nejčastějšími formami protiprávního jednání, se kterými se lze v prostředí škol setkat.

Jak postupovat preventivně proti krádežím:

- 1) Ve školním řádu uvést, že krádeže jsou protiprávním jednáním a jakmile se škola o takovém jednání dozví, bude tuto skutečnost hlásit orgánům činným v trestním řízení, nebo doporučí poškozenému (jeho zákonnému zástupci), aby se na tyto orgány obrátil.
- 2) Upozornit žáky a jejich zákonné zástupce, že nošení cenných věcí (zejména věcí malých rozměrů) do školy je rizikové chování, které může vést k jejich odcizení. Škola ve školním řádu, školské zařízení ve vnitřním řádu:
  - a) zdůrazní, že (cenné) věci, které nesouvisí s vyučováním a vzděláváním nemají žáci do školy nebo školského zařízení nosit
  - b) ředitel školy ve školním řádu určí způsob zajištění těchto předmětů na určeném místě I v případě, že bude žákům doporučeno nenosit do školy věci nesouvisející s vyučováním, nelze se odpovědnosti za škodu způsobenou na vnesených nebo odložených věcech jednostranně zprostit a za klenoty, peníze a jiné cennosti se odpovídá do výše 5 000 Kč.
- 3) Vést žáky k tomu, aby dokázali protiprávní jednání rozpoznat, byli všímaví vůči svému okolí
  - a v případě, kdy budou svědky takového jednání, ohlásili věc pedagogickému pracovníkovi školy.

Jak postupovat při nahlášení krádeže žákem:

- události pořídít záznam na základě výpovědi poškozeného.
- Věc předat orgánům činným v trestním řízení (ohlásit na místní nebo obvodní oddělení Policie ČR), nebo poučit poškozeného žáka (jeho zákonného zástupce), že má tuto možnost.
- V případě, že je znám pachatel, je třeba nahlásit věc orgánu sociálně-právní ochrany (byl-li pachatel mladší 18 let) a současně věc předat orgánům činným v trestním řízení.

Jak postupovat preventivně proti vandalismu:

- Ve školním řádu uvést, že každý je odpovědný za škody, které svým jednáním způsobil, a proto po něm bude škola požadovat náhradu, jestliže škodu způsobil úmyslně nebo z nedbalosti.
- V poučeních o bezpečnosti a ochraně zdraví je třeba se problematice vzniklých škod věnovat a žáky opakovaně upozorňovat na jednání, které k poškození majetku vede a jak se takovému jednání vyhnout.

Jak postupovat při vzniku škody

- Jakmile vznikne škoda na školním majetku, je třeba o celé záležitosti vyhotovit záznam a pokusit se odhalit viníka.
- V případě, že viníka škola zná, může na něm (jeho zákonném zástupci) vymáhat náhradu škody.
- V případě, že nedojde mezi zákonnými zástupci nezletilého dítěte a školou k dohodě o náhradu škody, může škola vymáhat náhradu soudní cestou.

Kdo řeší a s kým spolupracuje:

- vedení školy
- třídní učitel
- školní poradenské pracoviště (metodik prevence, výchovný poradce)
- PPP – Žižkova 489, Příbram, tel: [318 622 571](tel:318622571)
- SVP – Školní 129, Příbram, tel: **318 632 266, 778 701 560**
- OSPOD (opakované jednání, výchovná opatření, která zvolila škola, neměla žádný účinek), systém včasné intervence
- Policie ČR (v případě, kdy způsobená škoda je nikoliv nepatrná, nikdo nejeví snahu o nápravu a škola není vlastními silami schopná domoci se takové nápravy. Musí se jednat o úmyslné poškození nebo zničení věci. Hlásí se také tehdy, jestliže o to žádá poškozený nebo poškozená nebo jejich zákonní zástupci.)
- Policie ČR - **158**
OO PČR Březnice, Rožmitálská 145, tel.: **974 879 701**

5 ZÁŠKOLÁCTVÍ

Záškoláctví je poruchou chování, která bývá často spojována s negativním postojem ke škole, s nepřijetím normy pozitivní hodnoty vzdělání, ale může být také projevem šikany nebo reakcí na neprospěch. V některých případech jej lze charakterizovat jako komplex obranného jednání s cílem vyhnout se nepříjemnosti, která je dána konfrontací neúspěšného žáka s lépe prospívajícími žáky nebo požadavky učitele na práci žáka nebo očekávanou reakcí rodičů na špatný prospěch. Při hodnocení záškoláctví je velmi důležité zjistit příčinu, která žáka k útěku ze školy vede, a jaký má žák postoj ke škole. Poruchou chování není klasifikováno záškoláctví, které je uskutečňováno na základě strachu ze šikany nebo vyplývající ze školní fobie. Důležitým faktorem je četnost záškoláctví, jeho plánovitost a způsob provedení.

1. Žáci jsou povinni docházet do školy pravidelně a včas podle daného rozvrhu, účastnit se vyučování a všech akcí školy, které se v době vyučování konají; řádně omlouvat svoji neúčast na vyučování a ostatních povinných akcích školy.
2. Zákonný zástupce žáka je povinen doložit důvody nepřítomnosti žáka ve vyučování nejpozději do 3 kalendářních dnů od počátku nepřítomnosti žáka, a to písemně, přes Bakaláře, e-mailem nebo telefonicky. Po návratu žáka do školy je povinen jej písemně omluvit na omluvném listě.
3. V odůvodněných případech (např. podezření na záškoláctví) může třídní učitel ke každé absenci z důvodu nemoci omlouvané zákonnými zástupci požadovat doložení žakovy nepřítomnosti také potvrzením ošetřujícího lékaře.
4. Omluvenku předloží žák třídnímu učiteli ihned po návratu do školy (v případě využívání e-ŽK žák již omluvenku třídnímu učiteli nepředkládá).
5. Absence žáka omlouvá zákonný zástupce žáka.
6. Při dlouhodobé absenci známé předem (např. rodinná rekreace) vyžaduje škola od zákonných zástupců předem písemné omluvení. Uvolnění na jednu vyučovací hodinu povoluje vyučující předmětu nebo třídní učitel, maximálně na 2 dny povoluje třídní učitel, na delší dobu ředitel školy.
7. Uvolňování žáka z vyučování před jeho ukončením je možné pouze na základě písemné omluvy zákonných zástupců, kterou žák předloží vyučujícímu hodiny nebo třídnímu učiteli (při uvolnění na jednu hodinu) nebo třídnímu učiteli (při uvolnění na více hodin).

8. Při výskytu neomluvené absence je potřeba neodkladně informovat rodiče. Pokud se vyskytnou další neomluvené hodiny, je svolána výchovná komise.

9. Jestliže dojde k opakovanému bezdůvodnému nebo řádně neomluvenému zanedbání školní docházky, oznámí škola v souladu se zákonem č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí tuto skutečnost orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

Kategorie záškoláctví

1. *Pravé záškoláctví* - žák se jednoduše ve škole neukazuje, ale jeho rodiče si myslí, že do školy chodí. (Kyriacou, 2003, s 45)

2. *Záškoláctví s vědomím rodičů* - žák do školy nechodí, ale rodiče jsou o tom informováni a také vědí, že k tomu nemá žádný oprávněný důvod. Žák například strávil jeden den tím, že s něčím pomáhal rodičům v práci nebo se doma staral o někoho nemocného. Někteří rodiče nechávají doma dítě sami (Kyriacou, 2003, s 45).

3. *Záškoláctví s klamáním rodičů* - existují žáci, kteří dokážou přesvědčit své rodiče, že je jim tak špatně, že nemohou jít do školy, i když se ve skutečnosti docela cítí docela dobře. Rodič pak napíše žákovi omluvenku z důvodu zdravotních potíží. Tuto kategorii bývá často obtížné rozlišit od záškoláctví s vědomím rodičů. Pro některé rodiče je stručné prohlášení o tom, že dítěti není moc dobře, dostatečné k tomu, aby omluvenku napsali, často jsou dokonce s dítětem a ve skutečnosti ani podvedeni nejsou (Kyriacou, 2003, s 45).

4. *Útěky ze školy* - k tomuto druhu záškoláctví (někdy se mu říká „interní záškoláctví“) patří případy, kdy žáci do školy chodí, nechají si zapsat přítomnost, během dne pak ale na hodinu nebo dvě odejdou; přitom někdy zůstávají v prostorách školy, jindy odejdou na krátkou dobu pryč (Kyriacou, 2003, s 45).

5. *Odmítání školy* - tato kategorie se týká žáků, kterým představa školní docházky činí psychické potíže. Patří sem poruchy pramenící z problémů ve škole, například z pocitu, že učení je moc těžké, strach, že žák bude šikanován, školní fobie nebo deprese. V takovém případě se žák zkrátka tak bojí představy, že by měl jít do školy, že rodiče mohou sotva udělat něco pro to, aby ho přesvědčili o opaku, a na místě bude určitý typ odborné intervence. Hranice mezi žáky, kteří jsou doopravdy psychicky narušení, a žáky, kteří jednoduše do školy chodit

nechtějí a jejichž rodiče nejsou schopni je k tomu přimět, je i zde nejednoznačná (Kyriacou, 2003, s 45)

Řešení záškoláctví

Nejdůležitější je zjištění příčiny, proč se žák k záškoláctví uchyluje. Teprve na základě tohoto zjištění je možné se žákem dále pracovat. Dalším důležitým úkolem je získání rodičů žáka ke spolupráci, nikoliv k boji mezi školou a žákem. Výchovný poradce po poradě s rodiči může žáka odeslat k vyšetření do pedagogicko-psychologické poradny, která provede jeho vyšetření a případně doporučí řešení dané situace.

Prevence záškoláctví

Dle metodického pokynu k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví se na prevenci záškoláctví podílí třídní učitel, výchovný poradce a školní metodik prevence spolu s ostatními učiteli a zákonnými zástupci žáka. Součástí prevence je pravidelné zpracovávání dokumentace o absenci žáků, spolupráce se zákonnými zástupci žáka, včasná odhalení příčin záškoláctví žáků a přijetí příslušných opatření, provádění výchovných rozhovorů se žáky, spolupráce s výchovným poradcem, školním metodikem prevence a institucemi pedagogicko-psychologického poradenství, konání výchovných komisí ve škole, spolupráce s orgány sociálně právní ochrany dětí apod.

Opatření za neomluvenou absenci:

Kázeňská:

SOS

- a) 1 – 8 neomluvených hodin – důtka TU
- b) 9 – 16 neomluvených hodin – důtka ŘŠ
- c) 17 – 24 neomluvených hodin – důtka ŘŠ
- d) 25 a více neomluvených hodin – podmíněné vyloučení či vyloučení žáka ze školy
(na základě posouzení TU)

V případech c), d) bude žákovi následně udělena snížená známka z chování (2. či 3. stupeň)

VOŠ:

- a) Absence studenta nesmí přesáhnout 20% z celkového počtu odučených hodin v konkrétním předmětu za zimní nebo letní období, překročí-li absence 20% nebude studentovi udělen zápočet či nebude připuštěn ke zkoušce
- b) Odbornou praxi absolvuje student se 100% účastí
- c) Účast na kurzech a exkurzích je povinná
- d) Jestliže se student neúčastní po dobu 20 vyučovacích dnů vyučování a jeho účast není řádně a včas omluvena ani po výzvě ředitele školy, přestává být marným uplynutím lhůty studentem vyšší odborné školy.

Kdo řeší a s kým spolupracuje:

- třídní učitel, vedoucí studijní skupiny
- vedení školy
- školní poradenské pracoviště (školní psycholog, školní metodik prevence, výchovný poradce)
- PPP – Žižkova 489, Příbram, tel: [318 622 571](tel:318622571)
- SVP – Školní 129, Příbram, tel: **318 632 266, 778 701 560**
- OSPOD – [318 402 232](tel:318402232)
- Policie ČR - 158
- OO PČR Březnice, Rožmitálská 145, tel.: **974 879 710**

6 PORUCHY PŘÍJMU POTRAVY, SEBEPOŠKOZOVÁNÍ

Postup při zjištění poruchy příjmu potravy

- vhodná je včasná intervence u rizikových jedinců (rychle zhubnul, zvrací s jakoukoli argumentací...), interaktivní programy, rozvoj všeobecných aktivit, zájmů
- zaměříme se na předcházení nevhodných redukčních diet a prostředků na zhubnutí (důraz ne na nebezpečnost, ale na neúčinnost)
- předcházíme šikaně pro vzhled, oblečení, tělesný výkon
- nezdůrazňujeme některé informace, které by mohly vzbudit zájem o amfetaminy, prostředky na hubnutí, kouření..... jen pro jejich vliv na redukci hmotnosti
- informujeme pediatra, rodiče vždy, když dítě výrazněji hubne, opakovaně bylo přistiženo, že zvrací
- rodiče informujeme, i když dítě nechodí do školní jídelny

Postup při zjištění sebepoškození

- posoudíme závažnost sebepoškození
- informujeme zákonné zástupce dítěte
- nabídneme kontakty na odborníky – psychologa, psychiatra
- motivujeme dítě i rodinu k návštěvě specialisty
- stanovíme jasné hranice a pravidla na půdě školy
- pokud hrozí přímé riziko závažného ublížení nebo ohrožení života – kontaktujeme psychiatrické oddělení či kliniku spádové nemocnice

Kdo řeší a s kým spolupracuje:

- třídní učitel
- školní poradenské pracoviště – školní metodik prevence a výchovný poradce
- vedení školy
- pediatr/praktický lékař
- rodiče

Kontakty:

Jednotka specializované péče pro PPP PK VFN, tel: **224 965 353**

Dětská psychiatrická klinika, tel: **224 433 400**

Anabell – občanské sdružení, tel **774 467 293**

Krizové centrum RIAPS, tel: **222 580 697**

Linka bezpečí <https://www.linkabezpeci.cz/>, **116 111**

Organizace STOB <https://www.stob.cz/cs/home>

Organizace LOMIKÁMEN Bc. Petra Zemanová, [+420 725 945 899](tel:+420725945899),
p.zemanova@lomikamen.cz

Aplikace **NEPANIKÁŘ**

7 RIZIKOVÉ CHOVÁNÍ V DOPRAVĚ

(chodec, cyklista, chování v dopravě při akcích pořádaných školou)

Rizikové chování v dopravě můžeme obecně charakterizovat jako takové jednání, které vede v rámci dopravního kontextu k dopravním kolizím a následně k úrazům nebo úmrtím. Dělíme ho zejména podle cílové skupiny, o které pojednáváme.

Základní dělení představují motorizovaní a nemotorizovaní účastníci dopravy

- a) chodec,
- b) cyklista,
- c) cyklista v městském prostředí,
- d) cestující hromadnou dopravou,
- e) spolujezdec v motorizovaném vozidle,
- f) řidič mopedu nebo motocyklu s objemem do 50 cm³.

Druhým kritériem pro dělení je věk cílové skupiny. Z pohledu prevence ve školách je nejvýznamnější dopravní výchova, která začíná na prvním stupni základních škol (navazuje na předškolní dopravní výchovu) a trvá až do prvního ročníku středních škol.

Dělení podle věku:

- 1. stupeň základní školy – chodec, cyklista a cestující hromadnou dopravou,
- 2. stupeň základní školy – cyklista v městském provozu,
- střední škola** – cyklista v městském provozu, řidič mopedu a motocyklu do 50 cm³, řidič automobilu, spolujezdec.

Dělení podle typu rizikového chování:

- 1. rizikové chování způsobené vlivem návykových látek (alkohol a jiné drogy),
- 2. rizikové chování způsobené neznalostí dopravních předpisů,
- 3. rizikové chování způsobené osobnostními faktory (agresivní jednání, vyhledávání vzrušujících zážitků, depresivita, přeceňování vlastních schopností).

Řešení problému

V dopravě se v rámci preventivních aktivit zaměřujeme:

- na cílovou skupinu řidičů a dalších účastníků dopravního systému, kteří se nechovají rizikově (primární prevence) a u nichž se snažíme vzniku rizikového chování zabránit, nebo ho alespoň co nejvíc oddálit,
- na skupinu řidičů a dalších účastníků dopravního systému, kteří se chovají rizikově a jejichž chování se snažíme změnit, resp. mu zamezit (sekundární prevence),
- na skupinu řidičů a dalších účastníků dopravního systému, kteří se chovali rizikově (a už se nechovají) a jejichž současné chování se snažíme podpořit,
- na skupinu řidičů a dalších účastníků dopravního systému, kteří se chovají rizikově, svoje chování nehodlají změnit a jejichž chování se snažíme modifikovat tak, aby směřovalo k snižování následných rizik (terciální prevence).

Příklady jednotlivých opatření

dopravní výchova na školách,
 výcvik a výchova v autoškolách aj.,
 informačně-edukativní kampaně,
 mediální kampaně,
 rehabilitační programy pro řidiče.

Rizikové chování v dopravě je

- chování v rozporu s oficiálními a neoficiálními pravidly,
- agresivní chování,
- neočekávané (nebo nezvyklé) chování.

V rámci preventivních aktivit v dopravě předcházíme

- nehodám (selhání dopravního systému),
- úrazům,
- ztrátám na životech,
- psychickým traumatům,
- materiálním škodám,
- negativním ekonomickým dopadům (např. jako důsledku dopravního kolapsu),
- ničení životního prostředí

Kdo řeší a s kým spolupracuje

- třídní učitel
- školní poradenské pracoviště – školní metodik prevence a výchovný poradce
- vedení školy
- rodiče

Zastřešující organizací pro bezpečnost silničního provozu je BESIP, působící při Ministerstvu dopravy ČR.

- a) městská policie (zejména v oblasti dozoru a asistence v dopravním provozu v místech s vysokým výskytem dětí – např. projekt Bezpečná cesta do školy),
- b) dopravní policie (zejména v oblasti vzdělávání a nácviku praktických dovedností),
- c) BESIP – metodologická podpora a informace,
- d) Centrum dopravního výzkumu – odborné informace a publikace v oblasti dopravní výchovy,
- e) Centrum adiktologie PK VFN a 1. LF UK Praha – školení a poskytnutí metodik pro selektivní primární prevenci (Preventure, Unplugged).

8 ÚTOK AKTIVNÍHO STŘELCE

Definice pojmu

- je to náhlý útok jedince nebo jedinců, který za použití zbraně sleduje jediný cíl – usmrtit či zranit co nejvíce osob ve svém okolí
- nejčastějšími útočníky ve školách jsou současní či bývalí studenti

Varovné znaky

- útočník se často chlubí svému okolí, hledá sympatizanty
- obdivuje násilí
- na internetu zveřejňuje své násilnické názory
- klade řečnické otázky, např. Jaké by to bylo, kdybych někoho zabil?

Doporučení učitelům:

- v případě útoku ozbrojeného útočníka ve škole bude rozhlasem vyhlášena věta :
„ Dnes nepoteče voda, do odvolání nepoužívejte WC“.
- nepodávat žádné informace žákům, aby nepůsobily návodně

Doporučení učitelům a žákům:

- postupujte podle nacvičeného jednání v rámci modelových situací
- vyhodnoťte vhodnost užití USB (uteč-skryj se-bojuj)
- utíkejte do bezpečí
- schovejte se do místnosti, uzamkněte ji, zabraňte jiným způsobem otevření (ručník, oděv, knihy, atd.) zabarikádujte dveře, zatáhněte žaluzie
- lehněte si na zem, zachovejte absolutní ticho, vypněte zvuk mobilního telefonu
- utíkejte podle zdí v malých skupinkách, na volném prostranství utíkejte, co nejrychleji
- volejte tísňovou linku
- nereagujte na osoby za dveřmi
- držte se pokynů policistů

Kontakty:

158 PČR

112 IZS

155 RZS

9 PŘÍSTUP K ŽÁKŮM A STUDENTŮM S PAS

Definice pojmu

Poruchy autistického spektra (dále jen „PAS“) jsou skupinou poruch, které se diagnostikují na základě projevů chování.

V Mezinárodní klasifikaci nemocí (MKN - 10) jsou označovány jako pervazivní (všepromikající) vývojové poruchy, mezi které jsou řazeny mj. **dětský autismus, atypický autismus, Rettův syndrom, Aspergerův syndrom, jiné pervazivní vývojové poruchy, pervazivní vývojová porucha nespécifikovaná.**

Základní diagnostická triáda PAS zahrnuje různou míru narušení v těchto oblastech:

- sociální interakce a sociálního chování,
- verbální i neverbální komunikace,
- v oblasti představivosti a hry, omezených vzorců chování, zájmů nebo aktivit.

Stupeň závažnosti poruch bývá různý, typická je také značná variabilita projevů. I v případě nejlehčích forem postižení zhoršují sociabilitu a ztěžují zařazení jedince do společnosti.

Příčiny rizikového chování

Příčinami rizikového chování (dále jen RCH) žáků s PAS bývají nejčastěji situace vzniklé v důsledku nepochopení aktuální potřeby žáka s PAS jeho okolím.

Mnozí žáci s PAS vykazují méně či více neschopnost funkčně komunikovat.

V případě neřešení - neuspokojení potřeb žáka s PAS, podcenění možných následků, nebo naopak neadekvátní řešení nastalé situace zaměstnancem školy, může uvést žáka s PAS až k agresi vůči sobě či jeho okolí.

Incidenty tohoto charakteru jsou projevem bezmoci, frustrace z neuspokojení potřeb, přetížení z psychicky vyčerpávající situace atp.

Primárními vlivy pro RCH žáků s PAS mohou být nepohodlí z aktuálního zdravotního stavu, špatné osvětlení, teplota v místnosti, nevhodný oděv nebo nevyhovující nábytek v místnosti. Sekundární vlivy jsou situace, které mohou žáka nějakým způsobem zneklidňovat nebo mást - nadměrný hluk, mnoho lidí pohromadě, neuspořádané pracovní místo, časová neorientovanost v průběhu dne a při pracovních činnostech a nedůsledné a matoucí chování spolužáků, učitelů nebo rodičů.

K RCH žáků s PAS může docházet také pro připoutání sociální pozornosti, jako obranná agrese, hranicovorná, autostimulační, analgetická, pro získání nebo návrat věci nebo aktivity

Nejčastější vnitřní spouštěče RCH.

- Pedagogové, kteří pracují s žákem s PAS, po zkušenostech, vědí, jak je tento schopen funkčně komunikovat, zda je schopen požádat o pomoc, o pozornost, o to, že něco chce - potřebuje. Funkční komunikace nemusí být verbální, žáci s PAS často komunikují alternativní formou (předmětem, kartou, písemně, systémem VOKS). Alternativní komunikace však nemusí stačit k tomu, aby žák adekvátně vyjádřil, že „pocituje problém“.

- Pokud se RCH objeví u žáka, který se tak nikdy nechoval nebo se opakuje a nemizí, zvýší se jeho intenzita, je nutné zjistit proč, kdy, kde, s kým a při čem se problémové chování vyskytuje, co mu předchází a co následuje. Je třeba uvažovat o lékařském vyšetření.

- RCH žáků s PAS, které přestože vypadá stále stejně, může mít pokaždé jinou funkčnost.

Restriktivní postupy

Restriktivní postupy jsou dovoleny důrazně pouze pro akutní zvládnutí takového RCH žáka s PAS, které by mohlo vést ke zranění žáka nebo lidí v jeho okolí, nebo k vysoké materiální škodě.

- fyzická restrikce - zalehnutí dítěte při krizové situaci (agresivní výpad proti osobám v okolí)
- mechanická restrikce - zabránění pohybu žákovi (zamknutí v místnosti, nudné, zvenčí kontrolovatelné, na max. 5 – 20 min dle fyzického věku dítěte)

Pravidla předcházení rizikovému chování

- Pravidlo přesnosti, jasnosti instrukcí a zabezpečení předvídatelnosti (struktura prostředí a činností, předcházení nečekaným situacím, příprava na nové situace).
- Pravidlo jasné a konkrétní motivace (výběr adekvátní motivace, zvýšená potřeba logických důvodů pro vykonání určité práce a splnění úkolů).
- Zohlednění možných problémů s generalizací (tato skutečnost ovlivňuje různou míru zvládnutí konkrétních osvojených dovedností v závislosti na aktuálním prostředí; může nastat situace, že např. v domácím prostředí zvládnutou činnost není schopen žák zvládnout ve škole nebo v dalším prostředí, a naopak).
- Pravidlo vyšší míry tolerance a pedagogické empatie (viz příloha Komunikační klíč).
- Pravidlo důslednosti v přístupu (v případě, že je potřeba změnit původní nastavený postup, je nezbytné jasně a logicky vysvětlit, proč ke změně dochází; změnu je dobré podpořit vizualizovanou informací).

- Vyšší míra vizuální podpory (denní režim, psané připomínky a pravidla, vysvětlivky, procesní schémata, rozkreslené či rozepsané postupy činnosti, sepsané správné řešení situace, vizualizace času pomocí minutky, komunikační technologie). Dodržování základních principů strukturovaného vyučování – struktura prostředí, času, jednotlivých úkolů.
- Nadstandardní řešení obtíží s pozorností (podporovat aktivity, které žákovi s PAS umožní přijatelný pohyb v hodině, vyvážené střídání odpočinku a práce).
- Vyšší míra vysvětlování sociálně komunikačních pravidel a situací, vyšší míra pomoci v některých situacích, které vyžadují praktický úsudek (žák s PAS má odlišné chápání ironie a sarkasmu, proto je dobré se jim v komunikaci vyhnout, dotazy klást přesně, zařazovat vhodné formy nácviku sociálních situací).
- Možnost odpočinku a relaxace.

Postup školy pro optimální zvládnutí RCH žáka s PAS

Pověřený pedagog vypracuje krizový plán **individuálně pro žáka s PAS** – plán bude uložen na viditelném místě v místnosti, kde se s žákem pracuje. Všichni pracovníci školy, kteří s žákem pracují, jsou s krizovým plánem seznámeni.

V krizovém plánu jsou:

Popis obtíží žáka (spouštěcí mechanismy vzniku problémových situací u konkrétního žáka v konkrétních situacích, na konkrétních místech, v přítomnosti konkrétních osob, v jejich přístupu apod., např. fyziologická potřeba, příjem potravy, tekutin, únava a „přetažení“, přecitlivělost na různé podněty jako zvuky, světlo, barvy, pachy, doteky, nepohodlí, změny aktuálního zdravotního stavu, či jiných faktorů, které ovlivňují jeho aktuální naladění)

Doporučený postup v případě, kdy problémová situace nastala (obsahuje popis konkrétních kroků při vzniku RCH, vymezení kompetencí a odpovědnosti jednotlivých zaměstnanců, včetně přesného stanovení podmínek kdy a za jakých okolností škola žádá o pomoc jiné odborníky, např. linku 155)

Kdo řeší, s kým spolupracuje

Krizový tým, pro řešení rizikového chování žáků s PAS tvoří:

- třídní učitel,
- školní poradenské pracoviště – školní metodik prevence a výchovný poradce,
- vedení školy,

- rodiče.

Zastřešující organizace pro žáky s PAS

- Národní ústav pro autismus, z.ú., <http://www.praha.apla.cz/>
- Občanské sdružení poskytující podporu osobám s PAS, <http://www.zasklem.com/>
- Rett Community, Spolek rodičů a přátel dívek s Rettovým syndromem, <http://www.rett-cz.com/>
- Křesadlo HK, Centrum pomoci lidem s PAS, z.ú., <https://www.kresadlohk.cz/>
- Centrum Terapie Autismu, <http://www.cta.cz/o-nas/>
- AUT – Spolek rodičů dětí s PAS, <http://autistickaskola.cz/cs/podporujinas/organizace/aut-spolek-rodicu-deti-s-pas/>
- Občanské sdružení ProCit, z.s., <http://www.autismusprocit.cz/>

Klíč pro komunikaci s osobou s autismem

Jak se chovat k osobám s autismem, když se ocitnou v potížích a podlehnou panice? Jak těmto situacím předcházet?

- **1. Jednej předvídatelně**

Vyvarujte se situací, kdy se například – byť s těmi nejlepšími úmysly – dotknete ramene člověka s autismem, aniž by předem viděl, že se tak chystáte učinit.

- **2. Plánuj**

Rozhodně se vyplatí, když předem popíšete, co se bude dít. Člověku s autismem to velmi pomůže v orientaci a snáze přečká i nepříjemný rozhovor.

- **3. Nekřič**

Nikdy na člověka s autismem nekřičte ani nezvyšujte hlas, může to zablokovat komunikaci či vyvolat autistickou krizi. Mnoho lidí s autismem má mnohem citlivější sluch, než si dokážete představit.

- **4. Ptej se jasně**

Formulujte otázky jednoduše a jasně, nejlépe aby bylo možno odpovídat ANO/NE, nepoužívejte příměry a nežertujte. Neklad'te více otázek najednou.

- **5. Mluv jednoduše**

Nepokoušejte se oslnit člověka s autismem svou slovní zásobou. Je lepší mluvit pomalu a spíše v kratších větách a předat sdělení srozumitelně a bez odbíhání. Vyvarujte se řečnických otázek.

- **6. Bud' trpělivý**

Pokud člověk s autismem nereaguje na vyřčené, nemusí to znamenat, že odpovědět nechce. Pokud se dlouze rozmýšlí, nepobízejte ho, ale přeformulujte otázku.

- **7. Rozumět a vědět**

Pokud rozumí a přesto se nevyjadřuje, pak je možné, že si v panice nedokáže rozmyslet odpověď. Nebojte se bez afektu zopakovat otázku – pomůžete mu tak se na odpověď soustředit.

- **8. Jaký je den?**

Člověk v autistické krizi může mít zhoršenou orientaci v čase a prostoru – pomozte mu popsáním, co se dělo, děje a dít bude. Pokud váhá při chůzi, tak ho doprovod'te, přestože zná cestu.

- **9. Omezuj pohled do očí**

Každý pohled do očí a zejména navázání očního kontaktu může vyvolat v člověku s autismem nejistotu nebo i paniku.

- **10. Dej najevo pochopení**

Rozhodně neproděláte, když vyjádříte účast. Vyvarujte se ale frází, místo „To přejde“ řekněte raději „Chci vám pomoci“ – bude to srozumitelné a povede to k ujištění, že na to není sám.

10 TÝRÁNÍ A ZNEUŽÍVÁNÍ DÍTĚTE (SYNDROM CAN)

- Podezření oznámit VP nebo ŠMP
- VP, ŠMP s ŘŠ – vyhodnocení údajů, zjištění závažnosti
- Oznámení OSPOD nebo Policii ČR (ŘŠ)

Výchovná komise:

- Je svolávána - a) při hrubém porušení školního řádu b) při opakovaném porušování školního řádu
- Svolává ji VP na základě návrhu TU po dohodě s ŘŠ doporučeným dopisem (TU zároveň telefonicky)
- Průběh jednání:
  - a) seznámení rodičů s problémem
  - b) postupné vyjádření všech zúčastněných pedagogů
  - c) vyjádření žáka
  - d) vyjádření rodičů
  - e) rozhodování komise za zavřenými dveřmi
  - f) seznámení rodičů a žáka se závěry komise

Kdo řeší a s kým spolupracuje:

- třídní učitel,
- vedení školy
- školní poradenské pracoviště (školní psycholog, školní metodik prevence, výchovný poradce)
- PPP – Žižkova 489, Příbram, tel: [318 622 571](tel:318622571)
- SVP – Školní 129, Příbram, tel: **318 632 266, 778 701 560**
- OSPOD Příbram [318 402 232](tel:318402232)
- Policie ČR - **158**
- OO PČR Březnice, Rožmitálská 145, tel.: **974 879 710**

11 PSYCHICKÁ KRIZE/DUŠEVNÍ ONEMOCNĚNÍ ŽÁKA

Jak postupovat při záchytu psychické krize či duševního onemocnění žáka

- Pedagog, který zaznamená u žáka psychickou nepohodu, krizi či počínající duševní onemocnění by měl být schopen sám či za podpory někoho z kolegů (třídní učitel, školní psycholog, školní metodik prevence, výchovný poradce) vést s žákem **podpůrný rozhovor**, jehož cílem má být, vedle poskytnuté podpory (“nejsi na to sám/sama”, “lze s tím něco dělat”) **domluva s žákem na dalším postupu** - kontaktování rodičů, zákonných zástupců. **Důvěrný vztah mezi učitelem a žákem** (i jeho rodinou) může hrát významnou roli při celém procesu poskytování včasné intervence tak, aby byla co nejefektivnější. Pedagog by se měl s žákem domlouvat na dalších krocích. Zejména kontaktovat pomoc, komunikovat s rodiči (zákonnými zástupci) po domluvě s žákem, a tedy nejednat takzvaně „za jeho zády”. (V případě zletilého žáka postup s kontaktováním rodičů není nutný, pokud si to dotyčný nepřeje).
- Pedagog by měl být schopen poskytnout žákovi i jeho rodině základní informace k dané problematice a možnostem řešení situace.
- Úkolem pedagoga **není** dané potíže **diagnostikovat či léčit**. Jeho role spočívá zejména ve **zprostředkování kontaktu žáka s rodiči** (či v podpoře k němu) a poté **případně s příslušnými odborníky**. Pokud žák sám osloví svého učitele, je na místě jej za to ocenit, ujistit jej, že je na správném “místě” a že je dobře, že tak učinil. Sdělované potíže či svěřený problém není vhodné bagatelizovat, a to ať už jsme v jakékoliv roli ve vztahu k dotyčnému žákovi. Naopak je prospěšné **vyjádřit mu svůj zájem a spoluúčast** na řešení jeho situace tak, jak to bude potřeba (samozřejmě v rámci našich vlastních osobních i profesních možností a hranic)
- Je vhodné, aby **s žákem spolupracoval takový pedagog, k němuž má žák důvěru**, se kterým je schopný vést (ideálně) otevřenou komunikaci. Ne nutně to vždy tedy musí být např. školní psycholog, výchovný poradce či školní metodik prevence. Často může být třídní učitel tím, kdo má k žákovi nejbližší a žák se mu svěří. Třídní učitel si také jako první může všimnout, že s žákem není vše v pořádku a oslovit ho. Ppř. žák tíhne s důvěrou k jinému pedagogovi, např. jeho oblíbeného předmětu. Není nutné, aby znal pedagog “řešení” hned, důležité je na sebe dítě nejprve navázat.

Návrh přílohy k Metodickému doporučení MŠMT č.j.: 21291/2010-28 - Psychická krize / duševní onemocnění

- Při zachování důvěrnosti údajů může pedagog probrat žákovu situaci s kolegy, ideálně s členy fungujícího školního poradenského pracoviště (školní psycholog, metodik prevence, výchovný poradce), kteří ho mohou v dalším postupu podpořit.
- Rodičům pedagog v případě potřeby doporučí kontaktování odborného pracoviště – pedagogicko-psychologické poradny, psychologické nebo psychiatrické ambulance.
- Škola rodičům nabídne spolupráci. Pro žáka v psychické krizi či v době počínajícího duševního onemocnění je vedle poskytnutí včasné intervence zásadní také podpůrné a přijímající prostředí, které by měla škola spolu s rodinou a odbornými institucemi spoluvytvářet.
- Samozřejmou součástí této podpory je i samotná podpora rodičů/zákonných zástupců - i pro ně je toto období složité, plné změn a hledání nových cest nejen v přístupu ke svému dítěti.
- Součástí léčby bývá nezřídka farmakoterapie. Je dobré mít na paměti, že medikace může mít vliv na každodenní fungování žáků jak pozitivním, tak negativním směrem.
- V případě odmítavého či nespolupracujícího postoje rodičů (kdy je důvodem např. strach ze stigmatizace rodiny) se může pedagog obrátit na psychologa spádové pedagogickopsychologické poradny s žádostí o metodickou podporu pro práci s daným žákem, a to i proti vůli rodičů. Zároveň, pokud se jedná o ohrožení zdraví či života dítěte, je na místě kontaktovat OSPOD (Zákon č. 359/1999 Sb.). I dítě má právo požádat OSPOD a také školy a školská zařízení o pomoc při ochraně života a svých práv a učinit tak může i bez vědomí rodičů.
- Je zároveň žádoucí, aby škola přizpůsobila pravidla a hranice tohoto krizového plánu svým vlastním podmínkám, včetně vypracování seznamu kontaktů na další odbornou péči ve svém regionu.
- V případě bezprostředního ohrožení zdraví dítěte či jeho okolí je na místě volat rychlou záchrannou službu

Doporučení pro první kontakt s žákem:

- Zvolte příjemné místo pro vás samotného i pro žáka, se kterým povedete rozhovor. Zajistěte, aby Vás nerušili ostatní (žáci, učitelé). Nechte si na rozhovor dostatek času. Navod'te příjemnou, přijímací a bezpečnou atmosféru, nabídněte vodu, čaj a posaďte se nebo případně oba stůjte či se procházejte. Je však důležité, aby vaše pozice byly „vyrovnané“.
- Věnujte se výhradně žákovi (nezvedejte telefony, nepouštějte (např. do kabinetu) ostatní. Vytvořte bezpečný prostor pro sdílení, aktivně naslouchejte a nehodnoťte. Buďte podpůrní.

Naopak nezapomeňte ocenit to, že se vám žák s pro něj obtížnou věcí svěřuje. Povzbudte jej v tom, že už jen toto je krok směrem k řešení jeho nepříznivé situace.

- Pokuste se zmapovat dostupné žákovy zdroje, které by mohly v řešení situace pomoci.
- Naplánujte společně další kroky, které podniknete v rámci řešení jeho věci. Zrekapitulujte je na konci setkání. Nezapomeňte se domluvit na tom, které informace jsou důvěrné, a s kterými budete dál „zacházet“.
- Můžete žáka znovu ocenit a podpořit. Vyžaduje-li to situace, domluvte se s žákem na další schůzce, případně se s odstupem času ujistěte, že se věci dějí tak, jak se dít mají.
- Přijměte psychickou náročnost situace pro žáky, ale i pro vás samotnou/samotného.
- Nezapomínejte na svoje profesní i osobní limity, odkazujte se na další služby a podporu.
- Nebojte se využít supervizi.

NEVHODNÉ řešení:

- Slib, že žákem právě sdílené sdělení zůstane vašim tajemstvím.
- Slib, že to bude dobré, že to vyřešíme k ideální představě žáka.
- Přehnané reakce (obavy, zděšení, pláč, úzkost, panika, vztek, vyhrožování...).
- Zlehčování situace.
- Moralizování a obviňování.
- Dávání rad.

Případy, kdy vyrozumět PČR a OSPOD

Ohlašovací povinnost se duševních onemocnění obecně netýká.

Platí to i u sebepoškozování.

Ale u šikany, sexuálního zneužívání, zanedbávání péče, týrání dítěte (syndrom CAN) atd. – viz další přílohy, které mívají nezřídka u psychických potíží či duševního onemocnění doprovodnou roli, ohlašovací povinnosti podléhá navádění jedinců k sebepoškození/sebevraždě (např. skupina poškozujících se, kybershikana).

V případě přímého rizika vážného zranění nebo smrti následkem psychické krize/duševního onemocnění (např. sebepoškození/výrazné suicidální myšlenky či započatý suicidální pokus) je namíste okamžitá, i nedobrovolná hospitalizace na psychiatrii – při odmítání hospitalizace bývá nutná asistence Policie ČR.

Kontakty

LINKA PRO RODINU A ŠKOLU - **tel. 116 000** - nonstop pro rodiče, příbuzné, pedagogy i děti, Chat denně 15:00 – 18:00, <https://linkaztracenedite.cz/chat/> **E-mail:**

116000@cestazkrize.net

Lomikámen Příbram – 725 945 899

KRIZOVÁ CENTRA

Dětské krizové centrum – V Zápolí 21, 141 00 Praha 4 **pevná linka: 241 484 149 mobil: 777**

715 215 rizika kyberprostoru: 778 510 510 e-mail: problem@ditekrize.cz

Skype Linka důvěry: ld_dkc on-line chat

Krizové centrum RIAPS - Chelčického 39, Praha 3, tel. **222 586 768, nepřetržitý provoz**

Centrum krizové intervence Psychiatrické nemocnice Praha - Bohnice - Ústavní 91, Praha 8, **tel. 284 016 110, cki@plbohnice.cz – linka důvěry NON STOP – tel. 284 016 666**

12 SEBEVRAŽEDNÉ JEDNÁNÍ

SUICIDIUM „záměrný a sebepoškozující akt, při němž si osoba, která se ho dopouští, nemůže být jista, zda jej přežije“.

Dva klíčové znaky sebevražedného jednání:

1. dobrovolný a vědomý úmysl ukončit život
2. cílevědomost jednání vedoucího ke smrti (proto například člověk, který v psychotické atace vyskočí z okna ve snaze „zachránit se“ před halucinovaným nebezpečím, sebevrahem není – v takovém případě mluvíme o sebezabití)

1) Rizikové faktory

- schizofrenie a psychotické poruchy (též toxická psychóza)
- poruchy osobnosti (zejména emočně nestabilní)
- poruchy nálad (při těžké depresi je sebevražda 5x častější než u běžné populace)
- neurotické poruchy (zvláště akutní reakce na stres a posttraumatická stresová porucha)
- sebevražedný pokus v osobní anamnéze
- sebevražda v rodinné historii či mezi blízkými přáteli
- nevyléčitelné onemocnění či tělesný handicap
- závislost (psychoaktivní látky, gambling, sebepoškozování apod.)
- mužské pohlaví (zvláště v kombinaci s vyšším věkem, osamělostí, nezaměstnaností a závislostí)
- stáří (zvláště v kombinaci s následky různých onemocnění, ztrátou sociálních vztahů a osamělostí).

2) Stupně sebevražedného jednání

I. Presuicidální syndrom

Co mohu pozorovat:

- * typické tunelovité vidění, kdy se emoce zaměřují jedním směrem – dominuje zoufalství, beznaděj, strach, bezmoc apod.
- * proti sobě zaměřená agresivita, rostoucí hněv zaměřený na sebe
- * pocity selhání, viny, studu za své jednání, svou osobu
- * naléhavé sebevražedné fantazie => fantazie o úlevě a osvobození se od utrpení začínají být stále lákavější a příjemnější, sebevražda se ukazuje jako jediné použitelné řešení

II. Sebevražedné myšlenky

Co mohu pozorovat:

- * Intenzivnější myšlenky typu „raději bych tu nebyl“ – dítě se jimi zabývá převážnou část svého času => Může je považovat za své vlastní (součást svého já), ale někdy mohou být vnímány jako něco cizího, čeho se nemohou zbavit.

III. Sebevražedné tendence

Co mohu pozorovat:

* Myšlenky na smrt dostávají jasné obrysy a směřují k realizaci, typickým příkladem je postupné budování plánu sebevraždy (často má člověk dopředu pečlivě připraven celý scénář své sebevraždy – datum, někdy i přesný čas, místo, technický způsob provedení apod.)

IV. Sebevražedný pokus

* Častěji jde o „měkké“ metody (intoxikace – často léky v kombinaci s alkoholem, pořezání se žiletkou apod.).

* Sebevražedné pokusy bývají mnohdy opakované.

3) Co mám dělat, když se mi žák svěří, že chce spáchat sebevraždu

- Nutno zhodnotit situaci => s žákem dále komunikovat, zjistit, jestli už o tom s někým mluvil, zjistit, jak o tom přemýšlel, co má v plánu

- Rozhovor může provést školní metodik prevence či další členové ŠPP

=> Dítě vyslechnout, uznat, že to má těžké, nabídnout mu podporu, situaci a důvody dítěte

nezlehčovat a nesrovnávat s někým jiným

=> Dítěti neslibovat, že to nikomu neřeknu – mám oznamovací povinnost – tuto povinnost

vysvětlit => ve většině případů se dítě svěří proto, že hledá pomoc

=> Zkuste společně hledat zdroje – na koho se dítě může ve svém okolí obrátit, s kým může

své potíže probrat, jaké organizace mu mohou pomoci

=> Dítěti nabídnout podporu ŠPP, kontakt na krizovou linku, zajistit další práci s dítětem

=> Situaci oznámit zákonným zástupcům – doporučit odbornou pomoc (psychiatr, klinický

psycholog, příp. pediatr)

=> Situaci konzultovat s OSPOD

POKUD BYSTE SE OCITLI V SITUACI, KDY MUSÍTE VÉST ROZHOVOR S DÍTĚTEM SE SUICIDIÁLNÍMI TENDENCEMI:

- Vnímejte informace, ale především emoce
- Zkuste vytvořit prostor pro jiné alternativy (možnosti) – udržet naději, rozšiřujte tunelové

vidění

- Zmapujte plán – jaké kroky už podnikl => abyste mohli vyloučit už započatý sebevražedný

pokus (např. pokud zjistíte, že spolykal nějaké prášky => volat RZS)

- Pokud dítě uvádí sebevražedné myšlenky – ptejte se: jak často je má, co je jejich obsahem, co

je spouštěčem (kontext situace)

- Pokud dítě popisuje plán sebevraždy (co a jak chce provést, příp. kdy...) – zjistit, co pro to už

udělal, co od toho očekává a jak by to šlo naplnit jinak => rozšíření možností, které dítě nemusí vidět

- Rozhovor by měl směřovat k domluvě o odložení nebo o kontaktování odborníků v případě

znovu objevení tendencí – předáme kontakty

- O situaci bezodkladně informujeme zákonného zástupce – dle vyhodnocení situace a průběhu rozhovoru lze trvat i na vyzvednutí dítěte ve škole

- Informujeme OSPOD

POKUD ZJISTÍME ZAPOČATÝ SEBEVRAŽEDNÝ POKUS (intoxikace, zranění), VOLÁME RYCHLOU ZÁCHRANOU SLUŽBU.

Při rozrušení zajistíme základní zklidnění

Poskytujeme první pomoc

Informujeme zákonné zástupce, informujeme OSPOD

Zajistíme péči sami pro sebe => krizová linka, psycholog

4) Co mám dělat, když mi někdo oznámí, že chce někdo spáchat sebevraždu

- Zjistit, co o celé situaci dotyčný ví, s kým o tom mluvil, jaké kroky podnikl
- Podpořit dítě oznamovatele – poděkovat za oznámení, vysvětlit další kroky, předat kontakty

na krizovou linku, doporučit ŠPP, zůstat s ním v kontaktu

=> lze prodiskutovat, co bude oznamovatel (dítě) dělat, pokud ho bude dítě se sebevražednými tendencemi opět kontaktovat (odkazovat na odbornou pomoc, krizovou linku, nabídnout aplikaci nepanikar.eu)

- Vysvětlit oznamovací povinnost
- Informovat zákonné zástupce dítěte se sebevražednými tendencemi
- Kontaktovat OSPOD nebo Policii ČR – dle situace
- Při ohrožení života volat RZS

5) Důležité kontakty

Ve škole:

- Školní metodička prevence: Mgr. Zuzana Kocíková, tel: 721 952 213
e-mail: kocikova@sbrez.cz
- Výchovná poradkyně: Mgr. Lucie Homolková, email: homolkova@sbrez.cz

Mimo školu:

- Krizová linka: 116 111
- Lomikámen z.ú., Příbram: 725 945 899 (Bc. Petra Zemanová)
- OSPOD Příbram: 775 475 311,
- PPP Příbram: 733 640 081, 739 066 838
- SVP Příbram: tel. **778 701 560**

Poradna Vigvam: tel. 606 160 646, e-mail: info@poradna-vigvam.cz

- Mobilní aplikace: <https://nepanikar.eu/>

6) Prevence

Nespecifická prevence:

třídnické hodiny, komunitní kruh

- práce s emocemi (Jak poznám, že mi není dobře? Co mě tíží, co mi pomáhá?)
- práce s pravidly
- podpora bezpečí a dobrých vztahů (přístup k žákům každého učitele, konfliktní a problémové situace řešit hned, otevřeně komunikovat)

Specifická prevence:

- tématu sebevražd mluvit – odtabuizovávat, otevírat téma – mluvit o tom jako o možném řešení, ale nezvratném, fatálním
- dávat prostor pro otázky, myšlenky a postoje spojené s tématem sebevražd

- mluvit o stresových situacích
- učit děti, jak zvládat stresové situace
- nácvik copingových strategií
- otevřeně komunikovat a spolupracovat se zákonnými zástupci
- nabídka pomoci a podpory – kam se můžu obrátit

13 KONTAKTY NA PORADENSKÁ ZAŘÍZENÍ

- Zdravotnická záchranná služba – 155
- Policie české republiky – 158
OO PČR Březnice – 974 879 710
- Krajské ředitelství PČR Středočeského kraje, ÚO Příbram - por. Červený, 974879414
nprap. Volfová 974879432
- Městský úřad Příbram-odbor sociálních věcí a zdravotnictví, [oddělení sociálně-právní ochrany dětí](#), [oddělení sociální prevence a kurately](#), tel: 318 402 249
- **Manažer prevence kriminality:** Mgr. Lucie Máchová, e-mail: lucie.machova@pribram.eu
tel. 770 142 769
- Středisko výchovné péče, Školní 129, Příbram, tel: 318632266 nebo 778 701 560.
- Pedagogicko-psychologická poradna – pod Šachtami 294, Příbram, tel: 318 624 085,
733 640 081
- Lomikámen, z.ú. – poskytovatel sociálních a zdravotních služeb lidem s duševním onemocněním, Bc. Petra Zemanová, 725 945 899
- Poradna Vigvam: tel. 606 160 646, e-mail: info@poradna-vigvam.cz
- Linka bezpečí - zdarma - 800 155 555
- Linka důvěry – Příbram – 318 631 800 (denně 15-06)
- Linka důvěry https://www.capld.cz/linky-duvery-cr2/?wpbdp_view=all_listings
- Dětské krizové centrum pro týrané a zneužívané děti – 241 484 149
- Centrum adiktologických služeb Magdalena, Žežická 193, Příbram, tel: 731 625 960
- Jednotka specializované péče pro PPP PK VFN, tel: 224 965 353
- Dětská psychiatrická klinika, tel: 224 433 400
- Anabell – občanské sdružení, tel 774 467 293
- Krizové centrum RIAPS, tel: 222 580 697
- Organizace STOB <https://www.stob.cz/cs/home>
- Národní ústav pro autismus, z.ú., <http://www.praha.apla.cz/>
- Občanské sdružení poskytující podporu osobám s PAS, <http://www.zasklem.com/>
- Rett Community, Spolek rodičů a přátel dívek s Rettovým syndromem, <http://www.rett-cz.com/>
- Křesadlo HK, Centrum pomoci lidem s PAS, z.ú., <https://www.kresadlohk.cz/>
- Centrum Terapie Autismu, <http://www.cta.cz/o-nas/>

- AUT – Spolek rodičů dětí s PAS, <http://autistickaskola.cz/cs/podporujinas/organizace/aut-spolek-rodicu-deti-s-pas/>
- Občanské sdružení ProCit, z.s., <http://www.autismusprocit.cz/>
- LINKA PRO RODINU A ŠKOLU - tel. 116 000 - nonstop pro rodiče, příbuzné, pedagogy i děti, Chat, denně 15:00 – 18:00, <https://linkaztracenedite.cz/chat/> E-mail: 116000@cestazkrize.net

KRIZOVÁ CENTRA

- Dětské krizové centrum – V Zápolí 21, 141 00 Praha 4 pevná linka: 241 484 149 mobil: 777 715 215 rizika kyberprostoru: 778 510 510 e-mail: problem@ditekrize.cz
Skype Linka důvěry: ld_dkc on-line chat
- Krizové centrum RIAPS - Chelčického 39, Praha 3, tel. 222 586 768, nepřetržitý provoz
- Centrum krizové intervence Psychiatrické nemocnice Praha - Bohnice - Ústavní 91, Praha 8, tel. 284 016 110, cki@plbohnice.cz – linka důvěry NON STOP – tel. 284 016 666

14 PŘEHLED VYBRANÝCH PLATNÝCH PŘEDPISŮ PRO OBLAST PREVENCE SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže – sebevražedné chování.

Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MŠMT-21149/2016)

Metodický pokyn k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (MŠMT ČR č. j.: 21291/2010-2)

Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance

Příloha č. 13 Metodického pokynu MŠMT č.j.: MSMT – 11112/2022-2 Tabákové výrobky, výrobky určené ke kouření a nikotinové sáčky

Příloha č. 3 k Metodickému doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28)

Příloha č. 23 k Metodickému doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28)

Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT

Metodický pokyn k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních

Minimální standard bezpečnosti a zároveň vyhláší neinvestiční dotační program „Podpora zabezpečení škol a školských zařízení“.

Volný čas a prevence u dětí a mládeže (MŠMT 2015)

Evaluace a diagnostika preventivních programů (MŠMT 2015)

Informace pro odbory školství krajských úřadů, předškolní zařízení, školy a školská zařízení

Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů

Zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými toxikomaniemi a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 197/2016 Sb., kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další vyhlášky

Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných

Vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání ve znění pozdějších změn a předpisů

Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších změn a předpisů.

Vyhláška č. 263/2007 Sb., kterou se stanoví pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení zřízených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí

Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy

Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků

Vyhláška č. 263/2007 Sb., kterou se stanoví pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení zřízených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí

Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů

Vyhláška č. 458/2005 Sb., kterou se upravují podrobnosti o organizaci výchovně vzdělávací péče ve střediscích výchovné péče

Vyhláška 438/2006 Sb., kterou se upravují podrobnosti výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních

Nářízení vlády č. 114/1999 Sb., kterým se pro účely trestního zákona stanoví, co se považuje za jedy, nakažlivé choroby a škůdce

15 SEZNAM ODBORNÉ LITERATURY

MIOVSKÝ, Michal, Lenka SKÁCELOVÁ, Jana ZAPLETALOVÁ, et al. *Prevence rizikového chování ve školství*. Druhé, přepracované a doplněné vydání. Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK v Praze a VFN v Praze, 2015. ISBN 978-80-7422-391-4.

MIOVSKÝ, Michal, Tereza ADÁMKOVÁ, Miroslav BARTÁK, et al. *Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování*. Druhé, přepracované a doplněné vydání. Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK v Praze a VFN v Praze, 2015. ISBN 978-80-7422-391-4.

MIOVSKÝ, Michal, Anna AUJEZKÁ, Iva BUREŠOVÁ, et al. *Programy a intervence školské prevence rizikového chování v praxi*. Druhé, přepracované a doplněné vydání. Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK v Praze a VFN v Praze, 2015. ISBN 978-80-7422-391-4.

MIOVSKÝ, Michal, Roman GABRHELÍK, Miroslav CHARVÁT, Lenka ŠTASTNÁ, Lucie JURYSTOVÁ a Veronika MARTANOVÁ. *Kvalita a efektivita v prevenci rizikového chování dětí a dospívajících*. První vydání. Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK v Praze a VFN v Praze, 2015. ISBN 978-80-7422-391-4.

NEŠPOR, Karel a Ladislav CSÉMY. *Alkohol, drogy a vaše děti: jak problémům předcházet, jak je včas rozpoznat a jak je zvládat*. 4., rozš. vyd. Praha: BESIP, 1997.

MARHOUNOVÁ, Jana a Karel NEŠPOR. *Alkoholici, feťáci a gambleři*. Vyd. 1. Praha: Empatie, 1995. Společensko-vědní řada. ISBN 80-901-6189-8. Nešpor, K. a kol.: *FIT IN 2001+*, Sportpropag, Praha 1996

NEŠPOR, Karel. *Kouření, pití, drogy: děvčata a kluci spolu mluví o závislostech*. Vyd. 1. Praha: Portál, 1995. ISBN 80-717-8023-5. Nešpor, K. a kol.: *Prevence problémů působených návykovými látkami na školách*

NEŠPOR, Karel. a kol.: *Jak předcházet problémům s návykovými látkami na ZŠ a SŠ*, Sportpropag, Praha 1996

BAZALOVÁ, B., NOVÁKOVÁ, J. Zkušenosti žáků s poruchou autistického spektra s inkluzivním vzděláváním. In KLENKOVÁ, J., VÍTKOVÁ, M. et. al. *Inkluzivní vzdělávání se zřetelem na věkové skupiny a druhy postižení*. Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5731-9.

BĚLOHLÁVKOVÁ, L., VOSMIK, M. *Žáci s poruchou autistického spektra v běžné škole*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-687-2. BITTMANNOVÁ, L., BITTMANN, J. *Prevence a účinné řešení šikany*. U žáků a studentů s Aspergerovým syndromem a vysoce funkčním autismem. Pasparta, 2016.

ČADILOVÁ, V., ŽAMPACHOVÁ, Z. *Specifika výchovy, vzdělávání a celoživotní podpory lidí s Aspergerovým syndromem*. Praha: IPPP, 2006. ISBN 80-86856-20-8. DUBIN, N. *Šikana dětí s poruchami autistického spektra*. Praha: Portál, 2009. ISBN 80-7367-041-0. GILLBERG, E., PEETERS, T. *Autismus – zdravotní a výchovné aspekty*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-856-2.

GRANDINOVÁ, T., PANEK R., *Mozek autisty*. Praha: Mladá fronta, 2014. ISBN 978-80-204-3115-8.

GRANDIN T., Jak to vidím já. Praha: Csémy Miklós ve spolupráci s Janou Csémy, 2015. ISBN 978-80-906078-0-4. KENDÍKOVÁ, J., VOSMÍK, M. Jak zvládnout problémy dětí se školou. Praha: Pasparta, 2016. ISBN 978-80-905576-0-4. KOLÁŘ, M. Nová cesta k léčbě šikany. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-807367-871-5. NAOKI, H., A proto skáču! Praha: Pasparta, 2016. ISBN 978-80-7432-7117. ŘÍČAN, P., JANTOŠOVÁ, P. Jak na šikanu, Praha: Grada, 2010. ISBN 97880-247-2991-6.

Presl, J.: *Drogová závislost*, Maxdorf, Praha 1994

RAYNER, Claire. *Nenič své chytré tělo*. Praha: Sonus, 1995. ISBN 80-901-8301-8.

Katalog informací prevence kriminality, Themis pro Ministerstvo vnitra, Praha 1996

Metodika protidrogové prevence pro pedagogy, Národní centrum podpory zdraví

Rodina proti kriminalitě, Bílý kruh bezpečí

Metodika práce s dětmi v oblasti primární prevence rizikových jevů, Lenka Skácelová, poradenské centrum pro drogové a jiné závislosti, odloučené pracoviště PPP Brno

16 PŘÍLOHY

Příloha č. 1

Doporučení Školského poradenského zařízení na žáka s poruchou autistického spektra

Příloha č. 2

Rizikové chování ve školním prostředí – rámcový koncept – Alkohol

Příloha č. 3

Rizikové chování ve školním prostředí – rámcový koncept – Návykové látky

Příloha č. 4

Rizikové chování ve školním prostředí – rámcový koncept – Tabák

Příloha č. 5

Krizový plán – návrat dětí do škol v době pandemie Covid19

Příloha č. 6

Co dělat, když – intervence pedagoga. Tabákové výrobky, výrobky určené ke kouření a nikotinové sáčky

Příloha č. 7

Poruchy příjmu potravy

Příloha č. 8

Psychická krize a duševní onemocnění žáka

Příloha č. 9

Sebevražedné chování

